

Hyvinvointilautakunta	§ 119	11.11.2020
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	§ 95	25.11.2020

Loviisan kaupungin ulkotilaan sijoitettavan julkisen taiteen periaatteet

999/12.03.03/2020

HVL § 119

Valmistelijat: kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö Leif Eriksson, puh. 040 568 4138, koulutuspäällikkö Timo Tenhunen, puh. 040 055 5332, museointendentti Ulrika Rosendahl, puh. 040 587 4825, kirjastonjohtaja Tapani Häkkinen, puh. 040 778 6385, kuvataiteilija Inari Porkka, infrastruktuuripäällikkö Markus Lindroos, puh. 050 382 7550, kaupunginarkkitehti Maaria Mäntysaari, puh. 044 055 5403, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja Kirsi Kinnunen, puh. 0440 555 250.

Loviisan kaupungille tarjotaan silloin tällöin taidetta julkisiin tiloihin sijoitettavaksi. Teoksen vastaanottaminen edellyttää paljon työtä kuten myös teoksen suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen ylläpito. On tärkeää luoda kaupungin strategian mukaiset julkisen taiteen periaatteet niin ulko- kuin sisätiloihin sijoitettaville teoksille. Kaupungin sisäisten periaatteiden ja roolien on oltava selvät ja alan suositusten mukaiset. Kulttuurin ja taiteen näkökulmaa on hyvä hyödyntää laajasti koko kaupungin kehittämisessä ja poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Julkinen taide tarkoittaa rakennettuun julkiseen tai puolijulkiseen ympäristöön toteutettua taidetta, joka on yleensä esteettömästi kaikkien saavutettavissa. Julkinen taide lisää osaltaan kaupungin veto- ja pitovoimaa sekä parantaa rakennusten, tilojen ja alueiden arvoa ja identiteettiä. Julkisen taiteen haasteita ovat muun muassa ammattimaisen päätöksenteon puutteet, epätietoisuus työnjaosta, taiteen kestävyys ympäristössään, ylläpito- ja korjauskustannukset sekä mahdolliset esteettiset kiistat ja maun muutokset ajan kuluessa.

Loviisan kaupungissa museotoimi hallinnoi sisätiloihin sijoitettavaa julkista taidetta. Museointendentti päättää hallintosäännön mukaan kaupungin sisätiloihin sijoitettavasta taiteesta, joka samalla tulee museon kokoelmiin. Kokoelmat käsittävät esine-, valokuva- ja taidekokoelmat. Teoksia on museon lisäksi esillä kaupungin eri kiinteistöissä. Usein kaupungin taidekokoelman teoksilla on kytkös Loviisaan. Museon kokoelmapoliittinen ohjelma valmistuu vuoden 2021 aikana, ja siinä määritellään taidekokoelmien kartuttamisperiaatteet.

Loviisan kaupungin taidekokoelmaan liitetään tulevaisuudessa myös julkisessa ulkotilassa olevat taideteokset eli veistokset ja muistomerkit. Silloin teosten dokumentointi ja tiedot olisivat tallessa kokoelmahallintajärjestelmässä. Infrastruktuuripäällikkö vastaa kaupungin ulkotilaan sijoitettavan taiteen ylläpidosta.

Hyvinvointilautakunta	§ 119	11.11.2020
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	§ 95	25.11.2020

Julkisen taiteen periaatteita tarvitaan, jotta taide (johon sisältyy muun muassa kaupungin taidehankinnat ja kaupungille tarjottavat deponoinnit ja lahjoitukset) nivotaan järjestelmällisesti osaksi kaupungin suunnittelua, toteutusta ja päätöksentekoa. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi neuvotteluja siitä, kuinka taideteoksen toteutus sovitaan sujuvasti ja kustannustehokkaasti osaksi kaupungin suunnittelu- ja rakennushankkeita. Teoksen lupaperiaatteiden on oltava kaikille hallinnonaloille samat.

Lupaperiaatteet ovat seuraavat:

1. Teokset luokitellaan pysyviin ja väliaikaisiin teoksiin.
2. Pysyvä teos muodostaa eheän ja kiinnostavan kokonaisuuden myös pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Pysyvä teos on pysyvä osa ympäristöään. Sen tulee kestää aikaa ja olla taiteelliselta tasoltaan sellainen, joka on relevantti myös vuosikymmenien päästä. Teoksen on kestettävä myös esimerkiksi säätä ja ilkeävaltaa. Pysyvien teosten on siten syytä olla aina ammattitaiteilijoiden toteuttamia, jotta teosten taiteellisesta ja teknisestä laadusta voidaan olla varmoja. Pysyvästi kaupunkitilaan jäävät teokset käyvät läpi tiheimmän seulan kuin väliaikaiseksi tarkoitettut teokset.
3. Pysyvien teosten painopisteet ovat teoksen korkea taiteellinen laatu, kytkös Loviisaan ja kolmiulotteinen taide.
4. Väliaikainen teos voidaan toteuttaa kevyin ja yhtenäisin lupaperiaatein. Väliaikaisen teoksen toteutus lähtee siitä, että ympäristö palaa teoksen näytteillä olon päätyttyä sovitussa aikataulussa ennalleen. Väliaikaisuus tarkoittaa, että teoksen poistamisen ajankohdasta ja käytännöistä on sovittu ennen teoksen toteutusta. Väliaikainen taide mahdollistaa monipuolisia taiteen muotoja julkiseen tilaan.
5. Deponoitu teos luokitellaan väliaikaiseksi teokseksi. Deponoija huolehtii teoksen siirrosta ja siirtoon liittyvistä kuluista sekä vakuutuksista.
6. Teokselle on tarvittaessa osoitettava tekniset ja muut vaatimukset huomioiva sijoituspaikka.
7. Ennen luvan myöntämistä tulee esittää vähintään teosluonnos ja teoksen sijoituspaikka.
8. Teokseen ja teoksen sijoittamispaikkaan liittyvät tarvittavat lausunnot esimerkiksi Itä-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta on pyydettävä hyvissä ajoin ennen asian käsittelyä.
9. Edellä mainituista poikkeavia hankintoja voidaan tehdä vain poikkeustapauksissa.
10. Mikäli alueilla tai rakennuksilla on kulttuuriperintöarvoja, tulee taidehankkeita harkita erityisen tarkasti.
11. Teos täyttää hyvän maun mukaiset edellytykset.
12. Teoshankinnoissa noudatetaan erityistä varovaisuutta, jos hallintoelimen tai kaupungin työntekijöiden perhejäsenet tai heihin läheisessä suhteessa olevat henkilöt tarjoavat esineitä lahjoituksena,

Hyvinvointilautakunta	§ 119	11.11.2020
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	§ 95	25.11.2020

- ostettavaksi tai verohelpotuksia vastaan.
13. Ulkotilaan sijoitettujen teosten suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen ylläpitovastuu kuuluu elinkeino- ja infrastruktuurikeskukselle. Infrastruktuuripäällikkö vastaa käytännöstä.
  14. Sisätilaan sijoitettujen teosten suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen ylläpitovastuu kuuluu sivistys- ja hyvinvointikeskukselle. Museointendentti vastaa käytännöstä.
  15. Pysyvän taiteen sijoituksen osalta kaupunginarkkitehti hyväksyy puistoja, toimintapaikkoja, ja viheralueita koskevat suunnitelmat sekä ympäristörakentamisen yleissuunnitelmat sekä antaa lausuntoja muun muassa kaupunkikuvallisesta ja kulttuuriympäristöllisestä sopivuudesta sekä kaava-asioista. Oleellista asemakaava-alueilla on suhde kaavan ohjeistukseen ja määräyksiin.
  16. Taideteoksen vastaanottosopimuksen allekirjoituksen jälkeen sopimuksessa mainittujen taideobjektien hallinta- ja omistusoikeus siirtyy kaupungille välittömästi. Vastaanottosopimuksen allekirjoituksen jälkeen on kaupungilla oikeus poistaa, lainata, asettaa näytteille ja muuten käsitellä taideobjekteja oman kokoelmaohjelmansa ja museoalan arvoluokitusnormien mukaisella tavalla.

Ohjeet väliaikaisen taideteoksen sijoittamisesta julkiseen ulkotilaan Loviisassa

- Teoksesta tulee esittää lupaa hakiessa esimerkiksi luonnos tai havainnekuva, josta selviää teoksen luonne.
- Teokselle kaavailtu paikka tulee esittää täsmällisesti ja mielellään kartalle merkittynä.
- Teoksen esille asettamisen ja poistamisen ajankohdista tulee sopia ennen teoksen sijoittamista, ja teoksen sijoittaja huolehtii, että teos poistetaan ajallaan.
- Teoksen kiinnitys tulee tehdä huolellisesti, jotta teos ei voi kaatua tai irrota sään vaikutuksesta. Teos tai sen kiinnitys ei saa vahingoittaa ympäristöä, rakennuksia, omaisuutta eikä ihmisiä. Teoksen sijoittaja on vastuussa teoksen aiheuttamasta vahingosta.
- Teoksen sijoittaja huolehtii, että käytetty alue palaa ennalleen teoksen poistamisen jälkeen.
- Taideteoksesta ei saa aiheutua haittaa liikenteelle. Tien varrelle sijoitettavan teoksen pitää olla vähintään 1 metrin etäisyydellä tien pientareesta. Tien varrelle sijoitettava teos ei saa olla esimerkiksi muodoltaan tai väritään sellainen, että se saatetaan käsittää liikennemerkiksi.
- Teoksen tulee olla hyvän maun mukainen.

Hyvinvointilautakunta	§ 119	11.11.2020
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	§ 95	25.11.2020

Uudistettu laki kuntien kulttuuritoiminnasta (2019/166; 3 § Kunnan tehtävät) liittyy julkisen taiteen edistämisen osaksi kunnan kulttuuritoiminnan järjestämisen tehtäviä. Maankäyttö- ja rakennuslain (1999/132) alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on edistää käyttäjien tarpeita palvelevaa hyvää, terveellistä, turvallista sekä viihtyisää elinympäristöä, joka on myös esteettisesti tasapainoinen ja sosiaalisesti toimiva.

Julkisen taiteen edistämiseksi perustetaan julkisen taiteen työryhmä, johon kuuluvat museointendentti, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö, kirjastonjohtaja, infrastruktuuripäällikkö, kaupunginarkkitehti, kaupunginpuutarhuri ja sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja. Sen keskeisenä tehtävänä on huolehtia julkisen taidetta koskevien asioiden valmistelusta ja toteutuksesta Loviisan kaupungille. Työryhmän koollekutsujana ja sihteerinä toimii museointendentti. Nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto sekä muut kaupungin toimielimet voivat halutessaan nimetä edustajansa työryhmään, ja työryhmä kutsuu tarvittaessa koolle eri alojen asiantuntijoita. Työryhmä kuulee kaupunkilaisia ja tarvittaessa alan ammattilaisia julkisen taiteen valinnassa.

Esittelijä: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja Kirsi Kinnunen, puh. 0440 555 250

Ehdotus:

Hyvinvointilautakunta päättää

- a) että hyvinvointilautakunta edistää ja valvoo Loviisan kaupungin julkisen taiteen periaatteiden toteutumista edellä mainitun mukaisesti
- b) että julkisen taiteen työryhmä kokoontuu tarvittaessa asian edellyttämällä kokoonpanolla
- c) että ulkotiloihin sijoitettavissa teoshankinnoissa ja teoslahjoitusten vastaanottamisessa noudatetaan edellä mainittuja julkisen taiteen periaatteita
- d) antaa asian tiedoksi kaupunginhallitukselle ja muille kaupungin toimielimille
- e) edellyttää, että osa julkisten rakennushankkeiden määrärahasta käytetään julkiseen taiteeseen.

Käsittely:

Li-Lo Söderholm ehdotti:

Ruotsinkielisessä versiossa tulisi käyttää sanaa temporär sanan tillfällig:in tilalla. Lupaperiaatteiden ensimmäinen lause tulisi ruotsiksi kuulua: Konstverk klassificeras som permanenta eller temporära:

Hyvinvointilautakunta	§ 119	11.11.2020
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	§ 95	25.11.2020

Söderholm ehdotti, että sana "man" muutetaan sanaan "staden" niin, että passiivimuoto vältetään ruotsin kielen versiossa.

Erika Kähärä ehdotti, että myös suomen kielen versiossa käytettäisiin aktiivi muoto niin, että kaupunki tekee.

Söderholm ehdotti, että pykälä 12 olisi seuraavanlainen:

Teoshankinnoissa päättäjät noudattavat hyvää etiikkaa ja moraalialia, erityisesti mikäli epäillään, että joku hyötyisi hankinnasta, ostosta, lahjoituksesta tai deponoinnista.

Päätös: Hyväksyttiin mainituilla teknisillä muutoksilla kieliasussa.

KSL § 95

Ehdotus: Kasvatus- ja sivistyslautakunta merkitsee asian tiedokseen.

Käsittely

Jäsen Thomas Rosenberg teki seuraavan muutosehdotuksen Kristian Willnerin ja Laura Hyppölän kannattamana:

”Kasvatus ja sivistyslautakunta merkitsee asian tiedoksi. Lautakunta katsoo kuitenkin, että periaatteista tulisi poistaa Loviisa-kytköstä ja hyvää makua koskevat vaatimukset.”

Puheenjohtajan ehdotuksesta suoritettiin nimenhuutoäänestys siten, että pohjaehdotusta kannattavat vastaavat ”jaa” ja Thomas Rosenbergin ehdotusta kannattavat vastaavat ”ei”.

Suoritetussa äänestyksessä pohjaehdotus sai 1 äänen (Anne Sokka-Tuomala) ja Thomas Rosenbergin ehdotus sai 8 ääntä (Marina Bäcklund, Daniel Hannus, Antti Hovi, Marjo Vuokko, Laura Hyppölä, Thomas Rosenberg, Kristian Willner ja Jonna Hinttaniemi).

Päätös: Päätös äänestyksen jälkeen Thomas Rosenbergin muutosehdotuksen mukaan.
